

Pr-aii APbMAIYA YEAIATPE PAgitUMa:

CEPbMAIYA SAChP AwPAIA PEEgMe-AAZi GamAUaAc®E EzA oZANv oPEgMEa CA±UMa CxPA CAUPPEPUMa Yj uAaAV GamAUavIE dEgA DyOPA 1w, SqMEZPe aA1, AaPbMA ±A UE oPEAUa ±PbAV©CgAaIzA aAvNU oBaEA aAPMA aPFAIaIEFAIA P®PE AgAaIzA CEPbME oZiPA YEIAEA CA±UMAvAe

PAAZeAvNU gAda APaGUMa ZPit PAVIE MaqAwbAaA oAPa, A YEIAtaA Pr-aIAIAVgAaIzA PA APbMAIYA YEIAAT EYPAIAUA MAZa aARa PAgit. ZPit PAVIE aAE®MEVa EPAIAOUMA PEEgME aAPMA aAvNU ZPPbA CEAYAvA Pr-aIA-AGaIzA, eAWAAIVe aAwbE vAgMP AUA APAU CA±UMa APbMAIYA YEIAAT PAApvPE PAgitA MEVAVe

ZPit aAvNU® PA«AOPIAYIzAIa MAZa avie:

oMaMba DqkzVAaAIA®E ZPitZa YbMAIAa MgA±AZAAIPPAVZAV, oMaMi AgMzPe APbMAIYA YEIAtaA 1881 gPe ±A.3.2, 1931 gPe ±A.7.2, 1947 gPe PRA® ±A.12.2 gMvAU EAvbA 1947 gPe AgMA AvVbEAcAaAaE AgMA bPAGa AvNU gAda bPAGUMa ZPitPE ASACUZA CEAPA GYPAIAPP PAAIaOPe aAvNU MaWUMeAb eAJ UE vAZA CEAMAEUZE1Za YPaAV 2011 gPe AgMzA APbMA aAI 0 ±A.74.04 PE KJ PAIAVZAV, UP AEAO CA±PAVZE AgMzPe AgAua APbMA YEIAAT ±A.85.14, a»A APbMA YEIAAT ±A.65.46, gMzAV YAgMj VAV a»A APbMA YEIAAT Pr-aIA-AGaIzA PAqSACZE 1991 gPe 11.3 «A AIaEi EZI aPA«AOPIa ASa 2001 ga AvUE 12.26 «A AIaEi JAZA UAghwA AVZAV, aQAiaj VAV aOPbA SAIAA oZANZE JAZA CAQCA±UMa aAE®PA CAZAF AVZE

a® PA«AOPIAYIzAIa oZiPE PAgitUMa:

1. SqMEPA EACUKE FAAvPAVZAV, CzEAb aAEoEe aAQaPe «YPaAVGaaIzA.
2. dEA ASaA oZiZa AIaAVIE PjA AZPAVGAaIzA.
3. CEPbME oZiA AvNU ZPitZa PEEgME
4. MgAZPEAUa AvNU EUJ APbIt
5. PA«AOPIa oPAUMeAb u»A aAZaMa eA®

a® PA«AOPIAYIzAIa aAEoEe ASACUZAPAEUEUA:

AgMA aZAEIzA

1. 24EA «CAIAA 14 aMDOAVa Pr-aIA aIAIEAIAIAaIzA aPMAEAB AIAaIzA PASAOEe UA CxPA AIAaIzA CFAIAPaj GZEAUUAPE EA«A1PEYAPAw®E
2. MaZAEUUE CEUAtaAV 1986gPe aPA«AOPIa MaZa AvNU MAIAVIE PA-AZAIaEAB eAJ UE vbaA-AvA.
3. PAAZe AvNU gAda bPAGUMa CrAIA®E PA«AOPIA E-ASE a® PA«AOPIa PAIAIaEAB aA-AvIE

4. "Á® PÁ«ÄÖPÁ PÁ PAIÁ S°ÁÁÁT PÁ PAIÁVgÁÁZj AzÁ "Á® PÁ«ÄÖPÁ PÁ PAIÁEÁB
 ¥j uÁÁPÁj AiÁÁV µU»PÁ PÁÁd PÁÁit E-ÁSt zPÁt E-ÁSt ¥E°Á, i E-ÁSt aÁVÁU EvÁjÉ
 ÁPÁj E-ÁSUÁÁ PÁEÁIÁZÁ ¥ÁIÁVÁUÁEÁB aÁÁqÁVÁÉ

G¥ÁÁ°ÁgÁ

"ÁgÁVÁÉ "Á® PÁ«ÄÖPÁ ¥EÁw MAZÁ ¥PÁÁR PÁ PAIÁVZÉ SqMEZÁ eÉEvÚE PÁ¥ÁÖPÁ
 Á¥EÁE°UÁÁ PÉgÁVÁIÁÁ »AZÁVZÁ SqÁ ¥EÁÁPÁjÁ aÁPÁÁ SACwÁ "Á® PÁ«ÄÖPÁUÁ PÁgÁt aÁVZÉ
 j AiÁÁZÁ ÁEPÁ zPÁt «ÁgÁÁZÁ aÁVÁU SqÁ aÁPÁVÁE zPÁt PÉUÉ JI PÁÁwÁÁgÁÁZÁ PÁqÁ SgÁVÁÉ
 "Á®PÁ«ÄÖPÁ ¥EÁwÁIÁEÁB aÁÁEÖ°ÉÉ aÁÁqÁÁPÁZÁjÉ ÁPÁgÁ aÁVÁU CCPÁj UÁÁ eÁj UKE½ ÁÁÁ µÁwUÁEÁB
 dÁÁÁj AiÁÁVÁV µÁÁ»ÁÁÁ. ÁÁÁÁ CEÁÁjÁ aÁVÁU ±ÁÉ-ÁAZÁ ÁEgÁVÁZÁ aÁPÁÁ ¥EÁÁÁtÁ zPÁt
 aÁÁÁÁÁ PÁÁÁ UÁtÁÁÁ ÁÁÁ ¥ÁÁÁÁVÁÉ zPÁt aÁÁÁÁÁÁÁÁÁ ¥j uÁÁPÁj AiÁÁUÁZÁUÁ SqMEPÁ
 ÁÁÁÁÁVÁÉ DzÁZj AzÁ EzEÁB µU»PÁ PÁÁÁÁ zPÁt ÁÁÁ eÁj UÉ vÁÁÁÁ ÁÁÁÁÁ zPÁt aÁÁÁÁÁÁÁÁÁ
 ÁZj ÁÁÁÁVZÉ ÁÁÁÁÁ ÁÁÁÁÁ zPÁt zÁÁÁ ¥ÁÁÁÁÁÁÁÁÁ ÁÁÁÁVÁÉ aÁVÁU "Á® PÁ«ÄÖPÁ ¥EÁwÁIÁEÁB
 aÁÁEÖ°ÉÉ aÁÁqÁVÁÉ JAZÁ VÁEÁj ÁVÁÉ

UÁxÁI Át:

1. SatPal Puliani-Right of Children to Free and Compulsory Education Act-2009
2. Poonam Rani-Education Policy And Planning
3. Dr.Devinder Singh-Child Labour And Right to Education
4. Kuldeep Singh-Human Rights And Social Justice
5. Aggarwa J.C.-National Policy Of Education:1985: A Frame Work
6. JZi.JA.gÁd±ÁRgÁÁÁÁ-ÁÁÁÁ PÁÁÁgÁ aÁVÁU gÁdÁÁÁÁÁ